

**СЕКЦІЯ
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ІТАЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ, ПЕРЕКЛАДУ
ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ**

УДК 7.036 (450)

Грачова А. В.

кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри італійської філології

Поклад Т. М.

асистент кафедри італійської філології

ІТАЛІЙСЬКИЙ ВЕРИЗМ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ МИСТЕЦЬКИЙ НАПРЯМ

Веризм (від італ. *vero* – правдивий) є історично-закономірною суспільно-економічною і культурною подією, реалізованою в італійській державі після фінального етапу її об'єднання у другій половині XIX століття. Специфіка виникнення веристської мистецької течії, її методологічна першооснова і форми втілення, сюжетно-тематичні характеристики і проблематика літературних, музичних і художніх творів, створених за відповідною культурною концепцією, наразі становлять об'єкт наукової зацікавленості багатьох вітчизняних та іноземних фахівців в історичній, літературознавчій, культурологічній та лінгвістичній галузях. Втім, попри очевидний інтерес, продемонстрований спеціалістами до веристського мистецького напрямку, деякі аспекти його становлення і фактичного втілення в італійському культурному просторі потребують додаткового, більш детального вивчення, чим зумовлено **актуальність** презентованої розвідки.

Порушуючи питання суспільно-історичного контексту зародження веристських тенденцій у мистецтві, варто зауважити, що у період з 1870 – 1880 років нещодавно сформована нова італійська держава перебувала у стані радикального юридичного, соціального та економічного розшарування: на протигагу стабільним (у плані індустріального розвитку) і перспективним північним регіонам Італії, південні області країни вирізнялися катастрофічним економічним та загальнокультурним занепадом. Негативним наслідком такої ситуації стала активізація народних протестів (зокрема, з боку селянства), загострення «Південного питання» та масова еміграція жителів, вимушених шукати добробуту в Америці. Невід'ємним чинником появи нової мистецької течії в Італії був технологічний і науковий прогрес різних країн західної Європи у другій пол. XIX століття. У цей період особливої популярності у колі культурних діячів набула думка щодо функційної «всеохопності» науки у різних сферах людського існування. Саме раціональне мислення та дотримання чітких, максимально об'єктивних норм було концептуальним базисом філософського напрямку *позитивізм*, мистецьким втіленням якого в Італії є веризм.

Слід підкреслити, що теоретиком нової культурної течії став активний прихильник Рісорджименто, письменник, журналіст і критик Л. Капуана, яким постульовано фундаментальність безособовості у мистецтві. На думку італійського майстра, веристський напрям передбачає «фотографування» дійсності в усіх її проявах, при цьому домільнувальним тоном викладу має бути покірність із відтінками певного фаталізму. У літературній галузі, яка стала першою формою реалізації веризму, ключовим завданням митця було створення роману із сучасного життя, який веристи номінували «всеохоплюючим літературним жанром» [1]. Відмовившись від романтичних принципів відображення дійсності через призму минулого, прихильники веризму (зокрема, Дж. Верга, Л. Капуана, Д. Чамполі, Ф. де Роберто, Г. Деледда) сфокусувались на висвітленні теми народних страждань, неупередженому описі життя окремої регіональної або соціальної спільноти та відтворенні характерних для неї соціопсихологічних типів. Своєрідна мова оповідання (нерідко, зі збереженням діалектизмів та вульгаризмів), реалістичність висвітлених фактів, дотримання принципу «безособовості», іронічний гумор становлять диференційну першооснову італійських веристських літературних творів, з-поміж яких доцільно виокремити такі значущі роботи, як «Джанчитта» Л. Капуани, «Сім'я Малаволья» Дж. Верги, «Люзія», «Віце-королі» Ф. де Роберто тощо.

В образотворчому мистецтві веризм являв собою поєднання натуралістичних, реалістичних та імпресіоністичних рис із акцентним тяжінням до достовірності візуального сприйняття, моральної правди та із загальною сфокусованістю на тогочасних суспільних реаліях. Веристському культурному вираженню у живописі передував творчий шлях майстрів флорентійської школи «Мак'яйолі», які звернулись до питання національно-визвольної боротьби в Італії, а також до проблем жителів міста і села. Подібно до окреслених художників, прихильники веризму, представники школи «Позіліппо» (зокрема, Ф. П. Мікетті, Ф. Паліцци тощо) зосередились на відображенні нелегкого селянського життя і порушенні гострих соціальних питань.

Естетика оперного веризму вирізняється специфічністю. Здебільшого у центрі веристських музичних творів є життєва побутова драма із нерідко перебільшеними пристрастями, переживаннями, любовною

колізією. Текст лібрето вміщує розмовні вирази, діалекти і вульгаризми, а протагоністами є селяни, актори-мандрівники і майстри. У деяких випадках сюжет веристської опери не обмежується побутовою сферою (зокрема, історичною є робота «Андре Шеньє» У. Джордано, а музичний витвір Д. Пуччині «Турандот» характеризований казково-екзотичним тематичним напрямом). Іншими представниками італійського веризму в опері є П. Масканья, Р. Леонкавалло, Ф. Чілеа, Р. Дзандонаї та ін.

Отже, веризм є прогресивною подією у культурному житті Італії другої половини XIX століття, маніфестацією демократизації суспільства і формою вираження співчуття простим людям. Завдання автора веристських робіт полягає у гармонійному та об'єктивному вираженні реальних (нерідко, неприємних) фактів при збереженні песимістичного настрою та загостренні емоційної напруги.

Література

1. Кулахмедова Н. Веризм – демократическое и реалистическое течение в итальянской литературе (последняя треть XIX века). *Tarix və onun problemləri*. 2013. № 4. С. 40 – 47.
2. Сапрыкина Е. Ю., Муратов А. М. Веризм. *Большая российская энциклопедия*. URL: https://bigenc.ru/fine_art/text/1908737 (дата звернення: 09.12.2020).
3. Яковлева Ю. В. Франко-итальянское музыкальное пространство последней трети XIX века: натурализм / веризм. *Наука. Общество. Оборона*. 2015. № 1 (4). URL: <https://www.noo-journal.ru/2015-1-4/article-0033/> (дата звернення: 09.12.2020).
4. Il verismo italiano. URL: http://web.tiscali.it/bioros/il_verismo_italiano.htm (дата звернення: 09.12.2020).

УДК 371.134(025)

Мараховська Н. В.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри італійської філології

СТВОРЕННЯ КАРТ ПАМ'ЯТІ З МЕТОЮ ЯКІСНОГО ОПАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ СТУДЕНТАМИ ЗВО

Відомо, що створення карт пам'яті («майд-меппінг») ґрунтується на асоціативному підході й положенні сучасної науки про мозок, зокрема про те, що всі наші дії або стани – свідомо або несвідомо – починаються з картини або ідеї в мозку.

Як зазначає Т. Б'юзен [1; 2], карта пам'яті задіює обидві півкулі мозку, на відміну від звичайного конспектування, і являє собою ланцюг асоціацій, що виходять із центрального поняття або сходяться до нього. При цьому, як стверджує автор, карта пам'яті не може містити помилкових елементів і не може бути доведена до повного завершення, що дозволяє легко додавати нову інформацію без хаотичного викреслювання або «втиснення» між рядків, й допомагає осмислити проблему.

Структура карти, яка слідує природній логіці мозку, дозволяє наочно відобразити розумову діяльність студентів, зміцнити їх пам'ять і розбити тему, що вивчається, на окремі теми, пов'язати нову інформацію з попередньою.

Вважаємо педагогічно доцільним залучення студентів закладів вищої освіти (ЗВО) до створення власних карт пам'яті для поточного оцінювання рівня опанування навчального матеріалу, а також заповнення карт, створених іншими студентами, з метою перевірки засвоєння попередніх знань; малювання одним зі студентів карти на дошці в той час, коли інший виступає із доповіддю, для контролю розуміння викладеного матеріалу.

Доречно відзначити, що складання карти пам'яті є творчим процесом, що сприяє підвищенню мотивації студентів. Проте необхідним є ознайомити їх із конкретними правилами майд-меппінгу, дотримання яких не суперечило б творчому самовираженню, а саме:

1. Напишіть центральне поняття (ключове слово) на середині аркуша. намалуйте гілки, що виходять з нього. Гілки відповідають основним пунктам й, відповідно, підписуються вздовж великими літерами.
2. Додавайте великі й маленькі гілки, що співвідносяться з основними поняттями.
3. У карті пам'яті можна використовувати невеличкі діаграми, малюнки тощо. Якщо матеріал містить багато цифр, статистичних даних, складних деталей, запишіть це окремо у формі примітки на іншому аркуші.
4. Оформіть головні ідеї одним кольором, другорядні – іншим. Намалуйте стріли та лінії між спорідненими пунктами.
5. Нанесіть на карту додаткові пункти, які виникають у процесі мислення/обговорення [3, с. 99].

О. Романовською надано рекомендації щодо застосування карт пам'яті на різних етапах навчального заняття. Так, наприклад, під час викладу нового матеріалу інформацію доцільно представити за допомогою мультимедійної презентації у вигляді карт пам'яті. На етапі закріплення матеріалу, за словами дослідниці, використання цих карт уможливило закріплення нових понять, явищ, подій та зв'язків між ними через їх візуалізацію. На етапі повторення теми за допомогою карт пам'яті можна виявити, який навчальний матеріал був засвоєний студентами неповною мірою [4, с. 33-34].